

U S T A W A

z dnia r.

o zmianie ustawy o drogach publicznych

Art. 1. W ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 889) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13b w ust. 4 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) określa sposób pobierania opłat, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, z uwzględnieniem możliwości uiszczenia opłaty gotówką.”;

2) w art. 13f w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Rada gminy (rada miasta) określa wysokość opłaty dodatkowej, o której mowa w ust. 1, oraz sposób jej pobierania, z uwzględnieniem możliwości uiszczenia opłaty gotówką.”.

Art. 2. 1. Rady gmin (rady miast), w których przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy sposób poboru opłat, o których w których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 i art. 13f ust. 1, nie uwzględniał możliwości ich uiszczenia w gotówce, dostosują przepisy uchwał podjętych na podstawie art. 13b ust. 4 i art. 13f ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie roku od dnia jej wejścia w życie. Do dnia wejścia w życie przepisów uwzględniających możliwość uiszczenia opłat w gotówce mogą być one pobierane zasadach dotychczasowych.

2. Parkomaty do poboru opłat, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1, które nie zapewniają możliwości uiszczenia tych opłat gotówką, zainstalowane przed wejścia w życie niniejszej stawy, mogą być używane do poboru tych opłat do czasu ich wycofania z użytku, nie dłużej niż przez 2 lata od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych przewidują możliwość wprowadzania opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania oraz w śródmiejskiej strefie płatnego parkowania. Opłaty te są wprowadzane w coraz większej liczbie gmin i miast. Ustawa przewiduje też możliwość wprowadzania opłat dodatkowych („karnych”) za nieuiszczenia opłat za postój w strefie płatnego parkowania.

Tymczasem, rozszerza się praktyka niektórych podmiotów zarządzających strefami płatnego parkowania, która polega na wymianie dotychczasowych urządzeń do poboru opłat za postój i zastępowaniu ich parkomatami, które nie przyjmują płatności gotówkowych, a uchwały rad gmin, określające wysokość opłat i sposób ich wnoszenia, podejmowane na podstawie upoważnień ustawowych zawartych w art. 13b ust. 4 i art. 13f ust. 2 ustawy o drogach publicznych dopuszczają wyłącznie bezgotówkowe sposoby uiszczania ww. opłat. Należy uznać, że bezgotówkowe opłaty za parkowanie będą się rozwijały, gdyż niewątpliwie jest to korzystniejsze dla gmin. Ta sytuacja powoduje jednak zwiększenie zjawiska wykluczenia gotówkowego (cyfrowego). Strefy płatnego parkowania dotyczą miejsc, gdzie obywatele załatwiają wiele swoich codziennych i urzędowych spraw. Brak możliwości zapłaty gotówką za postój samochodem jest powodem wielu problemów. Może to być utrudnienie w dotarciu do lekarza, sądu, czy innego miejsca, w którym trzeba załatwić bardzo ważną sprawę. Dotyka to w szczególności:

- osób starszych, które mają trudności z korzystaniem z nowoczesnych form płatności,
- kierowców, którzy nie mają karty płatniczej (zapomnieli zabrać lub zgubili) lub dostępu do systemu płatności mobilnych (wyczerpana bateria telefonu),
- osób, które świadomie rezygnują z posiadania kart płatniczych lub ograniczają ich używanie tylko do bezgotówkowych transakcji w domu,

Dodatkowe problemy dla wszystkich potencjalnych użytkowników płatnych stref parkowania związane są z awariami elektronicznych systemów płatności. Skutkiem problemów z korzystaniem z bezgotówkowych systemów opłat są także liczne przypadki naliczania opłat dodatkowych za nieuiszczenie opłat zwykłych, które przez brak właściwego trybu przysyłania informacji o ich zastosowaniu kumulują się do znacznych kwot (które także można zapłacić wyłącznie w formie bezgotówkowej).

W istocie płatności bezgotówkowe prowadzą do nierównego traktowania części kierowców, którzy nie dysponują nowoczesnymi środkami płatniczymi lub nie potrafią ich używać. Kwestia ta jest przedmiotem licznych skarg obywateli do organów samorządowych i państwowych. Efektem tego stało się wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 3 lipca 2025 r. do Ministra Infrastruktury, w którym wnosi o znowelizowanie przepisów ustawy o drogach publicznych, aby *zapewnić kierowcom możliwość uiszczania opłat z tytułu postoju pojazdu na obszarze całej strefy w formie gotówkowej*¹⁾.

Problem wykluczenia cyfrowego w dostępie do usług publicznych w omawianym zakresie występuje także w innych krajach. W wielu europejskich miastach systemy parkingowe działają wyłącznie w oparciu o aplikacje mobilne i płatności bezgotówkowe. Także i tam dostrzegane są utrudnienia w dostępie wszystkich obywateli dla płatnych miejsc parkowania za zasadzie niedyskryminacji. Pojawiają się postulaty, aby zapewnić prawo używania gotówki w szerokim zakresie związanym z potrzebami życia codziennego²⁾.

Celem proponowanej ustawy jest likwidacja wykluczenia cyfrowego w dziedzinie opłat w strefach płatnego parkowania.

Zmiany w ustawie o drogach publicznych stanowiące przedmiot projektu wymuszają na gminach, które wprowadzają strefy płatnego parkowania i śródmiejskie strefy płatnego parkowania, zapewnienie możliwości regulowania gotówką opłat za parkowanie jak i opłat dodatkowych z tytułu nieuiszczenia opłat za parkowanie. Oznacza to, że uchwałach podejmowanych na podstawie art. 13b ust. 4 i art. 13f ust. 2 ustawy o drogach publicznych nie będą mogły być zawarte przepisy pozwalające na instalowanie parkomatów wyłącznie bezgotówkowych. Oczywiście reguła wprowadzana do zmienianych przepisów uniemożliwia także wyłącznie bezgotówkowe przyjmowanie opłat także tam gdzie nie zainstalowano parkomatów, a pobór opłat następuje przez osoby pobierające je bezpośrednio. Nie będzie możliwa sytuacja, że taka osoba wyposażona jest wyłącznie w terminal przyjmujący płatności bezgotówkowe. W każdym przypadku parkujący będzie miał możliwość zapłaty za parkowanie gotówką.

Ze względu na fakt, że obecnie w niektórych strefach płatnego parkowania obowiązują systemy wyłącznie bezgotówkowych płatności, konieczne jest wprowadzenia okresu przejściowego na

¹⁾ https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2025-07/Do_MI_strefy_platnego_parkowania_oplaty_gotowkowe_3_07_2025.pdf

²⁾ Tygodnik Spraw Obywatelskich, Nr 275/(14)2025: [Gotówka kontra cyfryzacja: Jak płaci się za parkowanie w Europie?](#) R. Azembski.

dostosowanie się gmin do nowych wymogów. Proponuje się, aby miały one rok na zmianę przepisów, jeśli obecne uchwały przewidują wyłącznie bezgotówkowy system uiszczania opłat.

Nadto, uwzględniając fakt, że obecnie stosowanie parkomatów bezgotówkowych nie jest zakazane, a jednocześnie wprowadzane zmiany wymagają podjęcia długotrwałych działań dostosowujących do nowego wymogu, wprowadza się przepis przejściowy zezwalający na wykorzystywanie takich parkomatów jeżeli zostały zainstalowane przed dniem wejścia w życie nowelizacji, z zastrzeżeniem, że mogą one działać w systemie bezgotówkowym jeszcze przez 2 lata od dnia wejścia w życie nowelizacji, chyba że wcześniej zostaną one wycofane z użytku. Po tym okresie będą musiały być odpowiednio zmodernizowane lub zastąpione nowymi parkomatami z wpłatami gotówkowymi.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia. Wydłużony okres *vacatio legis* wynika w tym przypadku z konieczności uwzględnienia, że w dniu ogłoszenia ustawy trwać mogą postępowania przetargowe przewidujące zakup przez zarządy dróg lub zarządców dróg parkomatów bezgotówkowych lub toczyć się procesy przyjmowania przez rady gmin wyłącznie bezgotówkowych systemów płatności. Okres 3-miesięczny powinien wystarczyć na dostosowanie trwających procedur do nowych wymogów.

Projekt ustawy został przygotowany w oparciu o działania i dorobek Koalicji dla Gotówki. Koalicja to oddolna inicjatywa społeczna, powołana do promowania używania gotówki wśród obywateli i przedsiębiorców. Zrzesza ona ponad podziałami ideowymi, organizacje zainteresowane obroną gotówki przed likwidacją. Członkami Koalicji są: ESG PRO Sp. z o.o.; Forum Prawo dla Rozwoju; Fundacja Instytut Libertatis; Fundacja Wolności i Przedsiębiorczości; Fundacja Wolność i Własność; Instytut Spraw Obywatelskich; Krajowy Sekretariat Banków, Handlu i Ubezpieczeń NSZZ „Solidarność”; Obywatelski Akcelerator Innowacji; Polska Sieć Ekonomii; Polskie Towarzystwo Gospodarcze; Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu; Tavex Sp. z o.o.; Warsaw Enterprise Institute; Związek Przedsiębiorców i Pracodawców.

Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, prawne i finansowe

Projektowana ustawa wywoła pozytywne skutki społeczne. Jej skutki potencjalnie dotyczą każdego kierowcy, który musi zaparkować w strefie płatnego parkowania. Szczególnie

korzystnie wpłynie na ludzi starszych, którzy bez problemów będą mogli parkować w dowolnym miejscu. Wzmocni się zaufanie mieszkańców do lokalnych władz, które nie będą miały prawnej możliwości podejmowania regulacji faktycznie dyskryminujących niektóre grupy społeczne.

Skutkiem prawnym ustawy będzie konieczność zmiany aktów prawa miejscowego w zakresie w jakim będą niezgodne z zasadą zapewnienia płatności gotówkowych w strefach płatnego parkowania.

Ustawa nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

Ustawa nie powoduje skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Gminy, w których w dniu wejścia w życie ustawy działają parkomaty bezgotówkowe będą je musiały zmodernizować lub wymienić w ciągu 2 lat. Bezpośredni skutek tych działań będzie więc rozłożony w czasie i biorąc pod uwagę, że problem dotyczyć będzie większych miast, które wymieniają parkomaty w systemie ciągłego uzupełniania zasobu parkomatów działania te *de facto* nie zwiększa wydatków budżetowych.

Dodatkowe informacje o spełnianiu przez projekt wymogów określonych przepisami

Projekt nie zmienia zasad wykonywania działalności gospodarczej.

Wprowadzone zmiany nie dotyczą mikro-, małych, i średnich przedsiębiorców.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Ustawa nie zawiera przepisów regulacyjnych i przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i nie podlega procedurze notyfikacji.

Projekt nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.